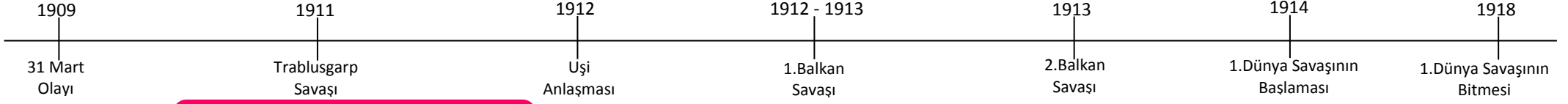

20. YÜZYILDA OSMANLI

GENEL NEDENLER

- Sömürgecilik
- Hammadde yarışı
- Pazar rekabeti
- Silahlanma yarışı

Fransız İhtilali sonrasında ortaya çıkan Milliyetçilik akımı

ÖZEL NEDENLER

Almanya ve Fransa arasındaki Alsas-Loren sorunu

Rusya'nın Panslavizm ve sıcak denizlere inme politikası

Avusturya – Macaristan'ın Balkanları ele geçirmek istemesi

SAVAŞI BAŞLATAN OLAY

Sırp bir öğrencinin, Avusturya Macaristan veliahdını öldürmesi

Veliahdın öldürülmesi ile Avusturya Macaristan, Sırlara savaş açtı. Sırların koruyuculuğunu üstlenen Ruslar da karşı savaş açınca, savaş bloklar arasında başlayıp tüm dünyaya kısa sürede yayıldı.

1. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİ GRUPLAR

Üçlü İtilaf (Anlaşma) Devletleri		Üçlü İttifak (Bağdaşım) Devletleri
İngiltere	Fransa	Almanya
	Rusya	Avusturya-Macaristan
		İtalya
1. DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA GRUPLAR		
İtilaf (Anlaşma) Devletleri		İttifak (Bağdaşım) Devletleri
İngiltere	Japonya	Almanya
Fransa	Yunanistan	Avusturya – Macaristan
Rusya	Sırbistan	Osmanlı
İtalya	Brezilya vb.	Bulgaristan
ABD		

1. Dünya Savaşı başlamadan önce İtalya İttifak devletlerinin yanındayken, savaş başlamadan önce İtilaf devletlerinin yanına geçmiştir.

İTALYA'NIN TARAF DEĞİŞTİRMESİNİN NEDENİ:

- Trablusgarp Savaşında İngiltere'den yardım alması
- Anadolu topraklarından Ege ve Akdeniz Bölgelerinin İtalya'ya vaat edilmesi.

DİKKAT: İtalya taraf değiştiren tek ülkedir.

SAVAŞ ÖNCESİ OSMANLININ DURUMU

Osmanlı ilk başta İtilaf devletlerinin yanında savaşa girmek istedi. Ancak İtilaf devletleri Osmanlıyı paylaşma planları yaptığı için kendi yanında savaşa almadı. Bu durum üzerine Osmanlı;

- Siyasi yalnızlıktan kurtulmak,
- Son zamanlarda kaybettiği yerleri almak,
- Kapitülasyonları kaldırmak için savaşa girme kararı aldı.

ALMANYA'NIN OSMANLIYI KENDİ TARAFINDA İSTEMESİNİN NEDENLERİ

- Osmanlı'nın jeopolitik konumundan yararlanmak istemesi (Boğazlar ve Süveyş Kanalı)
- Cephe sayısını artırarak yükünü hafifletmek istemesi
- Osmanlı'nın halifelik yani dini gücünden yararlanmak istemesi
- Osmanlı'nın yer altı ve yer üstü zenginliklerinden yararlanmak istemesi (Musul-Kerkük petroleri)
- Osmanlı'nın insan gücünden yararlanmak istemesi

OSMANLININ ALMANYA'NIN YANINDA SAVAŞA GİRMEK İSTEMESİNİN NEDENLERİ

- ⇒ İngiltere ve Fransa'nın Osmanlı topraklarında gözünün olması ve yanında istememesi
- ⇒ İttihat ve Terakki'nin Almanya'nın savaşı kazanacağı düşüncesi (Enver Paşanın Alman hayranlığı)

İngiliz sömürgesi olan Mısır'ı bombalayan iki Alman gemisi **Goben (Yavuz) ve Breslav (Midilli)**, İngiliz donanmalarından kaçarak, boğazları geçip Osmanlı'ya sığındı.

Osmanlıya sığınan bu gemileri İngiltere istediye de Osmanlı bu gemileri satın aldığını bildirmiş, Alman askerlerine Türk asker kıyafetleri giydirilmiş, gemilere Osmanlı bayrağı çekilerek bu iki geminin isimleri değiştirilmiştir. Bu iki gemi Karadeniz'i geçerek Rus limanlarını (Sivastopol, Odessa) bombalamış ve Osmanlı resmen savaşa girmiştir.

20. YÜZYILDA OSMANLI

1909	1911	1912	1912 - 1913	1913	1914	1918
31 Mart Olayı	Trablusgarp Savaşı	Uşi Anlaşması	1.Balkan Savaşı	2.Balkan Savaşı	1.Dünya Savaşının Başlaması	1.Dünya Savaşının Bitmesi

1.DÜNYA SAVAŞI CEPHELERİ

SALDIRI (TAARRUZ) CEPHELERİ

KANAL CEPHESİ

KAFKAS CEPHESİ

SAVUNMA CEPHELERİ

SURİYE-FİLİSTİN

ÇANAKKALE

IRAK-BASRA

HİCAZ-YEMEN

YARDIM GÖNDERDİĞİMİZ CEPHELER

MAKEDONYA

GALIÇYA

ROMANYA

DİKKAT: Taarruz cephelerimiz baş harfi "K" ile başlamaktadır. Yardım cephelerinin sonunda ise yardım'ın "YA"sı bulunmaktadır. Geriye kalanlar savunma cephesidir.

KAFKAS CEPHESİ

OSMANLI – RUSYA arasında yapılmıştır

Cephenin Açılmasının Nedenleri:

- Rusları Doğu Anadolu'dan atmak
 - Orta Asya Türkleri ile birleşip büyük bir Türk dünyası kurmak. (TURANCILIK)**
 - Bakü petrollerinin kontrolünü sağlamak (Almanya'nın isteğidir.)
- Enver Paşa'nın emri sonrasında ordumuz saldırıya geçmiştir. Ancak ağır kış şartları, soğuk, açlık vb. nedenlerden dolayı yaklaşık 90 bin askerimiz donarak şehit olmuştur. Tarihimizde yaşanan bu olaya **SARIKAMIŞ FACİASI** denilir.

- Bu olaydan sonra Ruslar Erzurum, Muş, Bitlis, Trabzon ve Erzincan'ı aldı.
- Bu tarihlerde Çanakkale cephesi kapanmış ve Mustafa Kemal bu cepheye atanmıştır. Kafkas cephesine gelen **Mustafa Kemal** Ruslardan **Muş ve Bitlis'i** almıştır.

Bu cephe devam ederken Rusya'da iç karışıklık çıkmıştı. Bolşevik denilen halk, ayaklanmış ve kendi krallarını (ÇAR) devirmişlerdir. Bu olaya **BOLŞEVİK İHTİLALİ** denilir. Bu ihtilal sonrasında Çarlık (Krallık) Rusya yıkılmış, Sovyet Rusya kurulmuştur. Yeni kurulan Sovyet Rusya 1.Dünya savaşıdan çekilmiştir. Rusya savaştan çekilince Osmanlı ile Kafkas cephesini kapatan **Brest Litowsky** anlaşmasını imzalamıştır.

Brest Litowsky Antlaşması ile;

- Belin Anlaşması ile kaybettiğimiz Kars, Ardahan ve Batum'u geri aldık.
- Rusya 1.Dünya savaşıdan çekildi ve Kafkas cephesi kapandı.

*****Rusya savaştan sonra bütün gizli anlaşmaları dünyaya duyurmuştur.*****

ÖNEMLİ BİLGİ: Bu cephe devam ederken Ermeniler Ruslarla işbirliği yapmıştır. Bunun sonucunda 1915 tarihinde Osmanlı **Tehcir Kanunu** (Zorunlu Göç Kanunu) çıkartarak Ermenileri Suriye ve Lübnan'a göç ettirmiştir. Ermenilerin soykırım iddiaları buna dayanmaktadır.

KANAL CEPHESİ

OSMANLI – İNGİLTERE arasında yapılmıştır.

NOT: Almanya'nın isteği üzerine açılmıştır.

AMAÇ: İngiltere'nin sömürgelerine (Hindistan) giden yolu ele geçirmektir.

Cemal Paşa komutasındaki ordumuz iki kez saldırıya da **başarısız** olur. Bu cephede yavaş yavaş Araplar İngilizlerle işbirliği yapmaya başlamıştır. Bu durum **Ümmetçiliğin** yok olmaya başladığını gösterir.

ÇANAKKALE SAVAŞI

OSMANLI VE İNGİLTERE + FRANSA arasında yapılmıştır.

İtilaf Devletlerinin Çanakkale Cephesini Açmalarının Nedenleri;

- Rusya'ya yardım götürerek iç karışıklık çıkmasını engellemek
- İstanbul ve Boğazları alarak Osmanlıyı savaşı dışına itmek ve savaşı kısa sürede bitirmek
- Savaşa girmeyen Balkan milletlerini kendi yanlarına çekmek

Bu savaşta Mustafa Kemal 19. Tümen Komutanlığında görev alan Anafartalar Grup Komutanıdır.

Mustafa Kemal bu savaşta "Ben size savaşmayı değil ölmeyi emrediyorum." sözünü söylemiştir.

Mustafa Kemal, Conkbayırı, Anafartalar, Kireçtepe, Kumkale, Arıburnu ve Seddülbahir'de başarılı olmuştur. İtilaf devletleri denizden ve karadan geçmeyi başaramamışlardır.

Çanakkale Cephesinin Sonuçları;

- 1.Dünya savaşının süresi uzadı (2 yıl kadar)
- Rusya'ya yardım götürülemedi ve Rusya'da iç karışıklık çıktı. (Bolşevik İhtilali)
- Bulgaristan Osmanlı'nın (İttifak devletlerinin) yanında savaşa girmiştir.

NOT: Bulgaristan'ın savaşa girmesi ile Osmanlı – Almanya arasında kara bağlantısı kurulmuştur.

- Mustafa Kemal'in hayatındaki en önemli başarısıdır. Bu başarı sayesinde ileride yapılacak olan Kurtuluş Savaşının lideri olma yolunda önemli adım atmış oldu.

NOT: Bu savaşta birçok genç ve eğitimli insan hayatını kaybettiği için ileride Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitimli ve nitelikli insan sıkıntısı yaşanacaktır.

IRAK - BASRA CEPHESİ

OSMANLI – İNGİLTERE arasında yapılmıştır.

Osmanlı ilk başta Kut'ül Amare'de başarılı olsa dahi İngiltere sömürgelerinden durmadan yardım geldiği için başarısız olduk.

HİCAZ – YEMEN CEPHELERİ

OSMANLI – İNGİLTERE arasında yapılmıştır.

İngilizler casuslar gönderip, Arapları toprak vaadiyle Osmanlıya karşı kıskırttı. Şerif Hüseyin ve oğulları ayaklandı. Savaşı kaybettik. **Ümmetçilik sona erdi.**

SURİYE – FİLİSTİN CEPHELERİ

OSMANLI – İNGİLTERE arasında yapılmıştır.

Bu savaş Kanal cephesinin devamıdır. İngilizler Kanal cephesinden Osmanlıyı geri püskürtünce, Arapların da desteğini arkasına alarak Filistin ve Kudüs'ü ele geçirmiştir. Ordumuz Suriye'ye çekilir. Bu sıralarda **M.Kemal** bu cepheye **YILDIRIM ORDULARI KOMUTANI** olarak atanır. Ancak bu sıralarda savaş bitince Mustafa Kemal İstanbul'a geri çağılır.

GALIÇYA – MAKEDONYA – ROMANYA CEPHELERİ

Dikkat: Bu cepheler Osmanlı'nın sınırları dışında savaştığı cephelerdir.****

Osmanlı müttefiki olan Avusturya-Macaristan'a yardım etmek için asker göndermiştir.

Osmanlı bu cephelerde de önemli başarılar elde edememiştir.

20. YÜZYILDA OSMANLI

1909	1911	1912	1912 - 1913	1913	1914	1918
31 Mart Olayı	Trablusgarp Savaşı	Uşi Anlaşması	1.Balkan Savaşı	2.Balkan Savaşı	1.Dünya Savaşının Başlaması	1.Dünya Savaşının Bitmesi

SAVAŞ SIRASINDA İMZALANAN GİZLİ ANLAŞMALAR

1915 BOĞAZLAR KONFERANSI	İngiltere + Fransa + Rusya İstanbul, Boğazlar ve Marmara kıyıları Rusya'ya verildi.
1915 LONDRA KONFERANSI	İngiltere + Fransa + İtalya Antalya, Konya, Aydın ve İzmir İtalya'ya verildi.
1916 SKYKES PICOT ANLAŞMASI	İngiltere + Fransa Adana,Suriye Fransa'ya Irak ve çevresi İngiltere'ye verildi.
1916 MAC MAHON ANLAŞMASI	İngiltere + Araplar Araplara bağımsız devlet olma sözü verildi.
PETRAGRAD SÖZLEŞMESİ	İngiltere + Fransa + Rusya Skykes Picot'u Ruslar onayladı. D.Karadeniz'i Rusya aldı.
1917 SAİNT JEAN DE MAURİENNE ANT.	İngiltere + Fransa + İtalya Skykes Picot ve Petragrad anlaşmalarını İtalya onayladı.

NOT: Gizli anlaşmaları Rusya savaştan çıkınca dünyaya duyurdu. Ayrıca Rusya'nın savaştan çekilmesiyle paylaşımlar değişti. Rusya'nın payı olan Boğazlar ortak işgal edildi ve Doğu Anadolu ise Ermenilere verildi. Paylaşımlarda ikinci değişiklik Paris Barış Konferansında yaşandı. Burada İtalya'nın payı olan İzmir Yunanistan'a verildi.

ABD'NİN SAVAŞA GİRMESİ

ABD başlangıçta tarafsız bir ülkeydi. Okyanuslar üzerinde İngiltere ile ticaret yapıyordu. Ancak Alman denizaltıları ABD ticaret gemilerini batırınca ABD İtilaf devletlerinin yanında savaşa girer.

ABD başkanı Wilson savaşa girdiğinde kendi ismiyle Wilson İlkelerini yayımlar.

WILSON İLKELERİ

- ☞ Yenenerler yenilerden toprak ve tazminat almayacaktır.***
Bu madde; 1.Dünya savaşını bitiren maddedir. Ayrıca İngiltere'nin daha fazla güçlenmesi
 - ☞ Devletlerarası gizli anlaşma yapılmayacak, aşırı silahlanmaya son verilecektir.
 - ☞ Her millet nüfusunun çok olduğu bölgede kendi devletini kurabilecektir.
Bu madde ile Yunanlılar ve Ermeniler Anadolu'dan toprak iddia etmiştir.
 - ☞ Türklerde nüfusunun çok olduğu bölgede kendi devletini kurabilecektir.
 - ☞ Dünya barışı için bir örgüt kurulmalıdır.
Sonuç: Paris Barış Konferansından sonra **Milletler Cemiyeti** kurulmuştur.
 - ☞ Boğazlar Türklerindir ancak dünya ticaretine açılacaktır.
- ÖNEMLİ:** ABD'nin savaşa girmesi veya Wilson Prensipleri 1. Dünya Savaşını bitiren olaylardır.

PARİS BARIŞ KONFERANSI

TOPLANMA NEDENİ: 1.Dünya savaşında yenen devletler ile yenilen devletler arasında barış anlamalarını imzalamak.

ASIL AMAÇ: Osmanlıyı aralarında yeniden paylaşmak

Paris Konferansı Gelişmeleri;

- * Wilson'un istediği barış örgütü olan Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kurulmuştur.
- * Yunanistan İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girmiştir.
NOT: Savaşa en son giren İtilaf devleti YUNANİSTAN'DIR.
- * İtalya'nın payı olan İzmir ve çevresi Yunanistan'a verildi.
NOT: İtilaf devletleri arasındaki ilk anlaşmazlıktır. Nedeni Akdeniz ve Boğazların güzergâhında güçlü bir İtalya görmek istememeleridir.
- * Sömürgeciliğin yerine Manda ve Himaye fikri kabul edilmiştir.

Konferans Sonunda :

- Almanya → Versay Anlaşması
- Avusturya → Sen Jermen Ant.
- Macaristan → Trianon Ant.
- Bulgaristan → Nöyyi Ant.
- Osmanlı → SEVR ANTLAŞMASI

Bu dört ülke ile barış imzalandı. Ancak Osmanlının barışı henüz paylaşımlar yapılmadığından sonraya bırakıldı.

1.DÜNYA SAVAŞININ SONUÇLARI

- 1) Dünya haritası yeniden belirlenmiştir.
- 2) İmparatorluklar parçalanmış ve milli (ulusal) devletler kurulmuştur.
- 3) Yeni rejimler ortaya çıkmıştır. (Faşizm, Nazizm, Sosyalizm)
- 4) Sömürgeciliğin yerini Manda ve Himaye fikri almıştır.
- 5) Savaşlarda ilk kez uçak kullanılınca cephe gerisini koruma fikri ortaya çıktı. Bu durum da sivil Savunma Örgütlerinin kurulmasını sağladı.
- 6) En kârlı çıkan devlet, İngiltere olmuştur.
- 7) Azınlık sorunları gündeme gelmiştir.

1DÜNYA SAVAŞINDAN SONRA KURULAN DEVLETLER

* Polonya, Letonya, Estonya, Avusturya, Macaristan, Yugoslavya, Çekoslovakya vb.